

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека**

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ЯК НАУКОВИЙ ТА ОСВІТНІЙ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ
ПРОСТІР УНІВЕРСИТЕТУ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

*(Матеріали XI науково-практичної конференції
30 серпня 2017 року)*

Рівне 2017

Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно-комунікаційний простір університету: досвід та перспективи : матеріали XI науково-практичної конференції, 30 серпня 2017 р. / РДГУ; Наук. б-ка; за ред. С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк. – Рівне, РДГУ. – 2017. - 84 с.

***Відповідальна за
випуск:***

С. Н. Грипич - доцент, директор наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич - доцент, директор наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.

Г. П. Семенюк – заступник директора з наукової роботи наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету.

На сторінках збірника представлені матеріали XI науково-практичної конференції «Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно-комунікаційний простір університету: досвід та перспективи». Серед розглянутих питань: нові технології оперативного інформування, сучасні проблеми каталогізації та систематизації, особливості організації обслуговування користувачів та ін.

Ухвалено методичною радою наукової бібліотеки
Рівненського державного гуманітарного університету
Протокол № 8 від 21.09. 2017 р.

©Наукова бібліотека РДГУ 33028
м. Рівне, вул. Пластова, 31
[http:// library.rshu.edu.ua](http://library.rshu.edu.ua)
library.rshu@gmail.com

І. А. ГАВРИЛЮК

*зав. сектору інформаційних технологій
та підтримки автоматизованої
комп'ютерної системи*

ВЕБ-САЙТ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМИ ПОТОКАМИ

Резюме. Розглядаються можливості і переваги веб-сайту як інструмента управлінського впливу на вирішення завдань освітнього, виховного, дослідницького та управлінських процесів, висвітлено формування його контенту. Визначено, що актуальною потребою є розроблення та реалізація власних управлінських моделей з урахуванням специфіки функціонування наукової бібліотеки РДГУ.

Ключові слова: веб-сайт, наукова бібліотека РДГУ, електронні ресурси, управління інформаційними потоками.

Новітній етап розвитку бібліотек, пов'язаний з використанням всього наявного потенціалу сучасних інтернет-технологій, уможливило розгортання ресурсної бази і посилює значення мережових форм інформаційно-аналітичного обслуговування наукової, управлінської, соціальної сфер.

Наукова бібліотека РДГУ скеровує інформаційні потоки відповідно до завдань наукового, освітнього, виховного та управлінського процесів університету.

Враховуючи значну роль університетської бібліотеки в поширенні знань та наданні інформаційних послуг своїм користувачам, актуальність застосування інтернет-технологій та використання бібліотечного веб-сайту значно зростає. В основі

управління інформаційними потоками і є сайт наукової бібліотеки РДГУ, який відповідає сучасним вимогам, базується на загальних принципах якості, тобто відповідності завданням закладу вищої освіти.

Наукова бібліотека РДГУ створюючи веб-сайт поставила собі за мету:

- рекламувати послуги та фонди;
- забезпечувати доступ до зовнішніх ресурсів;
- здійснювати доступ до власних ресурсів;
- забезпечувати комфортність в обслуговуванні;
- пропонувати нові форми обслуговування користувачів.

Веб-сайт наукової бібліотеки РДГУ є важливий інструмент у системі обслуговування користувачів, адже веб-технології дозволяють якісно змінити традиційні підходи до обслуговування в бібліотеці, впроваджувати нові форми надання доступу до різних ресурсів.

Завдання, які поставлені перед науковою бібліотекою РДГУ щодо інформаційного обслуговування користувачів, виконуються повною мірою, але різними шляхами. І полягають у:

- активній реалізації інформаційної функції бібліотеки;
- наданні доступу широкому колу користувачів до власних ресурсів (електронного каталогу, бібліографічних та повнотекстових баз даних);
- наданні допомоги користувачам в оперативному інформаційному пошуку і отриманні ними необхідної інформації;
- допомозі студентам і аспірантам у формуванні інформаційної культури шляхом звернення до веб-сайту наукової бібліотеки РДГУ.

Основні напрямки управління інформаційними потоками представлені у розділах та рубриках, які можна згрупувати у декілька блоків:

- загальні відомості;
- ресурси;
- послуги.

Змістовним наповненням сайту займається не лише відділ інформаційних технологій та підтримки автоматизованої комп'ютерної системи, але й всі структурні підрозділи наукової бібліотеки з метою постійного удосконалення сайту, який своїм інформаційним наповненням прагне задовольнити потреби користувачів.

Розділи меню сайту наукової бібліотеки РДГУ надають: коротку історичну довідку про бібліотеку, структуру бібліотеки, режим її роботи, адреси і контакти відділів, правила користування, наукову діяльність, інформаційно-пошукові системи наукової бібліотеки РДГУ (картковий та електронний довідково-пошуковий апарат).

Наукова бібліотека РДГУ на сайті інформує користувачів про культурно-просвітницьку діяльність. У розділі «Новини» розміщуються анонси заходів, що відбулися чи мають відбутися в бібліотеці, про нові видання, нові послуги для користувачів тощо.

У розділі «Електронні ресурси» надається доступ, в першу чергу, до ресурсів власної генерації, а саме:

- електронного каталогу;
- повнотекстових баз даних, створених науковою бібліотекою РДГУ (біобібліографічні, бібліографічні показники, інформаційно-методичні посібники, практичні посібники, методичні рекомендації та ін.);
- реферативної бази даних (реферати статей зі збірників «Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти», «Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку» та планується розміщувати реферати статей зі збірника «Інноватика у вихованні»);

- друкованих видань РДГУ (презентація нових книг викладачів університету);
- віртуальних виставок літератури (обов'язковим атрибутом кожної тематичної виставки є короткі відомості про особи чи подію, яка представлена у віртуальній виставці, також додаються бібліографічні описи, анотація, зображення титульних сторінок книг, посилання на їх повні тексти, відео, медіа-матеріали. Виставки слугують своєрідним бібліографічним посібником, списком рекомендованої літератури а також додатковим інформаційним матеріалом, який викладачі ефективно можуть використовувати при проведенні лекційних занять, а студенти при виконанні навчальних завдань та для самоосвіти;
- переліку періодичних видань, за поточний рік та періодичні видання, які бібліотека отримувала до 2017 р.;
- онлайн бібліотеки «Центру учбової літератури» (у її складі: підручники, навчальні посібники з економічних, гуманітарних, природничих та технічних наук). Скористатися цими виданнями можна як з комп'ютерів, встановлених у приміщеннях наукової бібліотеки, так і в навчальних корпусах університету. Кількість користувачів при цьому необмежена.

Щоб не загубитися в інформаційному просторі наукова бібліотека створила «Інформаційний навігатор». Мета створення контенту «Інформаційного навігатора» - формування середовища з Інтернет-ресурсів та створення ефективних схем пошуку на допомогу освітньому, науковому процесам. «Інформаційний навігатор» містить інформацію про центри: психолого-педагогічної інформації; молодого дослідника; правової інформації, які діють в науковій бібліотеці РДГУ.

Також надаються посилання на сайти інших бібліотек та освітніх установ, педагогічні інформаційні ресурси, сайти нормативно – правових документів України, доступ до журналів відкритого доступу.

З метою якіснішого обслуговування користувачів наукова бібліотека РДГУ інформує про нові надходження шляхом систематичного створення списків нової літератури і розміщення їх на сайті. Завдяки розділу «Нові надходження» користувачі у віддаленому режимі знайомляться з новинками, що надходять до фондів бібліотеки.

Однією зі складових оцінок діяльності закладів вищої освіти у всьому світі є визначення узагальненого показника якості та результатів наукових досліджень окремого викладача кафедри, загалом по університету та всіх закладів вищої освіти. Тому актуальним завданням є створення умов щодо публікації результатів наукових досліджень у зарубіжних журналах, або у вітчизняних виданнях, які включені в міжнародні наукометричні бази.

В межах своєї компетенції наукова бібліотека РДГУ також спрямовує свою діяльність і на допомогу науковому процесу та науково-дослідницькій роботі університету. З цією метою в меню сайту створено розділ «Міжнародні та наукометричні бази даних та системи», який містить інформацію про наукометричні показники баз даних: SCOPUS, FreeFullPDF, BASE, GoogleАкадемія, Український індекс наукового цитування, INDEX COPERNICUS, DOAJ, MLibrary, WorldCat. Мета ресурсу – надання доступу до знань та поширення інформаційних матеріалів у галузі наукометричних показників.

З впровадженням Інтернет технологій з'явилися нові види бібліотечних послуг, серед яких – віртуальне довідково-бібліографічне обслуговування (ДБО) – як одна із ефективних форм обслуговування віддалених користувачів. Мета ДБО – допомогти отримати інформацію за запитом в режимі

віддаленого доступу, залучити нових користувачів, а також прорекламувати ресурси і послуги бібліотеки.

ДБО характеризується:

- загальнодоступністю і безкоштовністю;
- можливістю звернення в режимі видаленого доступу;
- можливістю залучення недоступних для користувача інформаційних ресурсів у процесі виконання запиту;
- оперативністю виконання інформаційного запиту.

За результатами запитів довідки, що надаються бібліотекою, поділяються на тематичні, адресні, уточнюючі та фактографічні.

Сьогодні ДБО є одним з важливих напрямків роботи бібліотеки. Використання користувачами віртуальної довідкової служби надає їм можливості незалежно від віку, рівня освіти та місця проживання швидко і доступно отримувати повноцінне індивідуальне бібліотечне обслуговування безпосередньо вдома, або на робочому місці.

Отже, веб-сайт наукової бібліотеки як інструмент управління інформаційними потоками скеровує користувача на підтримку освітнього, науково-дослідницького процесів та, частково, управлінського. Відвідуваність сайту засвідчує, що його змістовне наповнення є актуальним і корисним не тільки для студентів та викладачів РДГУ, але й зовнішнім користувачам. Мало створити веб-сайт, необхідно його постійно підтримувати в актуальному стані, що сприятиме популярності та попиту серед користувачів і, зі свого боку, впливатиме на престиж бібліотеки та університету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко В. Дистантне інформаційно-аналітичне забезпечення користувачів бібліотек у контексті розвитку національного інформаційного простору в умовах глобалізації /

В. Бондаренко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2012. – Вип. 33. – С. 433-442.

2. Бондаренко В. Розвиток веб-сайтів бібліотек як інструменту управління інформаційними потоками / В. Бондаренко // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2011. - Вип. 30. – С. 176-192.

3. Горовий В. М. Оновлення бібліотек як фактор підвищення ефективності інформаційних ресурсів / В. М. Горовий // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2008. - Вип. 21. - С. 5–15.

4. Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету (1940-2015) : монографія / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т, Наук. б-ка ; за заг. ред. С. Н. Грипич. – Рівне : [Вид. О. Зень], 2015. – С. 126–145. – (До 75-річчя заснування).

Зміст

1. <i>Грипич С. Н.</i> Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету як науковий та освітній інформаційно- комунікаційний простір університету: досвід та перспективи	3
2. <i>Семенюк Г. П.</i> Розвиток електронних інформаційно-комунікаційних наукоємних технологій в науковій бібліотеці Рівненського державного гуманітарного університету	21
3. <i>Гаврилюк І. А.</i> Веб-сайт наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету як інструмент управління інформаційними потоками.....	29
4. <i>Поліщук С. М.</i> Створення Інституційного репозитарію Рівненського державного гуманітарного університету як моделі відкритого доступу до видань викладачів університету.....	36
5. <i>Іванчук О. В.</i> Довідково-бібліографічне обслуговування в електронному та віртуальному режимах у контексті інформаційно-комунікаційного сервісу наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету	44
6. <i>Ковальчук Л. В.</i> Інформаційно-аналітична діяльність наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету на допомогу освітньому та науковому процесам	50
7. <i>Потежна Н. О.</i> Бібліографічні бази даних книгозабезпечення освітнього процесу та аспірантури на допомогу інформаційному забезпеченню освітнього і наукового процесів Рівненського державного гуманітарного університету.....	59
8. <i>Коломієць Н. Б.</i> Впровадження Універсальної десятикової класифікації в практику роботи наукової бібліотеки Рівненського державного гуманітарного університету	72

9. <i>Мельничук Г. П.</i> Обслуговування користувачів в електронному режимі як інноваційний вид обслуговування в науковій бібліотеці Рівненського державного гуманітарного університету	78
---	-----------

**НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЯК НАУКОВИЙ ТА ОСВІТНІЙ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ
ПРОСТІР УНІВЕРСИТЕТУ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

***Відповідальна за
випуск:***

С .Н. Грипич - доцент, директор
наукової бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Укладачі:

С. Н. Грипич – доцент, директор
наукової бібліотеки Рівненського
державного гуманітарного
університету.

Г. П. Семенюк – заступник директора
з наукової роботи наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Технічний редактор:

О. М. Білогубцева – провідний
бібліотекар наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Комп'ютерна верстка:

Ю. М. Оліферчук - провідний
бібліотекар наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету.